Redogörelse till riksdagen
2017/18:RR1

Riksrevisionens årsredovisning för 2017

Riksrevisionen överlämnar härmed Riksrevisionens årsredovisning för 2017. Årsredovisningen beslutades den 16 februari 2018 av Stefan Lundgren.

Stockholm den 16 februari 2018

Stefan Lundgren
Riksrevisor med administrativt ansvar

Grundläggande bestämmelser

13 kap. 7–9 §§ regeringsformen

9 kap. 17–19 §§ och 13 kap. 5–8 §§ riksdagsordningen

Lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

Lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter

Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Beslut, intygande och underskrift

Riksrevisorn med administrativt ansvar fattar beslut om Riksrevisionens årsredovisning enligt 4 a § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 16 februari 2018

Stefan Lundgren

Riksrevisor med administrativt ansvar

Innehållsförteckning

Grundläggande bestämmelser ... 2
Beslut, intygande och underskrift ... 2
Förord ... 4
Om Riksrevisionen ... 6
  Uppdrag och mandat ... 6
  Organisation och ledning ... 6
  Styrning och kontroll ... 7
Resultatredovisning ... 8
  Sammanfattning ... 8
  Årlig revision ... 11
  Effektivitetsrevision ... 16
  Nationellt revisionsorgan ... 22
  Internationellt utvecklingssamarbete ... 26
Personal ... 30
  Antal anställda, personalförändring och personalomsättning ... 30
  Kompetensförsörjning ... 32
  Arbetsmiljö och hälsa ... 34
Finansiell redovisning ... 36
  Sammanställning över väsentliga uppgifter ... 36
  Finansiell redovisning ... 38
    Resultaträkning ... 38
    Balansräkning ... 39
    Anslagsredovisning ... 41
  Tilläggsupplysningar och noter ... 42
    Noter ... 46
Uppgifter om ledande befattningshavare ... 52

Förord

Riksrevisionen är en viktig del av riksdagens kontrollmakt. Genom en oberoende granskning ska Riksrevisionen bidra till att offentliga medel används ändamålsenligt och effektivt och därigenom främja legitimiteten hos och tilliten till statlig verksamhet.

Jag och mina kollegor tillträdde som riksrevisorer den 15 mars. Vår främsta prioritet var att återupprätta förtroendet för myndigheten. Ytterst beror förtroendet på hur väl Riksrevisionen genomför sitt uppdrag, det vill säga att göra relevanta granskningar som präglas av objektivitet och opartiskhet, av tydliga och välmotiverade revisionsfrågor samt av god kvalitet i granskningarnas analyser. Men förtroende förutsätter också att myndigheten har en betryggande intern styrning och kontroll, bland annat genom att verksamheten är ändamålsenligt organiserad med tydliga ansvarsförhållanden och befogenheter, att det finns genomarbetade interna regelverk som efterlevs samt att Riksrevisionens arbete präglas av våra värdeord: öppenhet, professionalism och oberoende.

När det gäller verksamheten har Riksrevisionen under 2017 levererat enligt sitt uppdrag med goda resultat. Den årliga revisionen av 2016 års årsredovisningar slutfördes på utsatt tid och i enlighet med god revisionssed. Inom effektivitetsrevisionen publicerades 37 granskningsrapporter, i huvudsak i enlighet med granskningsplanen 2016/17. Det är något fler granskningar än under tidigare år. I det internationella samarbetet har Riksrevisionen ökat aktivitetsnivån 2017 jämfört med 2016, bland annat genom ett nytt uppdrag inom ramen för EUROSAI. Även i det internationella utvecklingssamarbetet har aktivitetsnivån höjts, vilket innebär att anslaget för den verksamheten i sin helhet har förbrukats.

Under 2017 påbörjade vi en intern bred översyn av Riksrevisionens ledning, styrning och kontroll. En viktig vägledning i det arbetet har varit det medskick som konstitutionsutskottets beredningsdelegation gav oss tre riksrevisorer i samband med utnämnandet. I detta arbete har vi prioriterat att utveckla och implementera en struktur för Riksrevisionens styrande dokument och en ny arbetsordning, som tydligt reglerar vår interna organisation, vårt ansvar och våra befogenheter. Inte minst har arbetsfördelningen mellan riksrevisorn med administrativt ansvar och de två andra riksrevisorerna förtydligats. Vi har strävat efter att förstärka riksrevisorn med administrativt ansvars roll och preciserat vilka uppgifter som är administrativa. Vi har också sett till att inslaget av kollektivt beslutsfattande minskat samtidigt som vi håller fast vid vår oberoende roll i granskningsverksamheten.

En annan prioritet har varit att besluta om en intern föreskrift med regler för prövning av jäv och oberoende samt att etablera nya rutiner för rekryteringar och hanteringen av allmänna handlingar. Dessutom har vi inlett ett arbete med fokus på vår värdegrund och statstjänstemannarollen.

Vi har strävat efter att främja ökad parlamentarisk insyn i Riksrevisionen. I samråd med det parlamentariska rådet har vi därför i ökad utsträckning tagit upp frågor om verksamhetens inriktning och interna förhållanden för information och diskussion på rådets möten.

Under året har vi även ägnat utrymme åt den årliga revisionens utveckling, bland annat genom att initiera ett utvecklingsarbete angående granskning av ledningars förvaltning av myndigheter.

Riksrevisionens granskningsplan är under utveckling. Den ska öppet redovisa de analyser som ligger till grund för revisionens inriktning. Samtidigt ska planen bidra till en tydligare styrning av verksamheten. Ett exempel är att granskningsplanen för 2017/18 definierar olika fokusområden som utgångspunkter för granskning. De har valts utifrån en bedömning av väsentlighet och risk, och avses leda till fler breda granskningar i viktiga samhällsfrågor.

Tillsammans med riksrevisorerna Helena Lindberg och Ingvar Mattson vill jag avslutningsvis framföra ett tack till vår personal för engagemang och goda arbetsinsatser under 2017.

Stefan Lundgren

Riksrevisor med administrativt ansvar

Om Riksrevisionen

Uppdrag och mandat

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen och en del av riksdagens kontrollmakt med uppgift att granska den verksamhet som staten bedriver. Myndigheten har ett starkt mandat för att bedriva en oberoende granskning av statlig verksamhet. Riksrevisionen genomför granskningen som årlig revision och som effektivitetsrevision och utgår från lagen om revision av statlig verksamhet m.m. Riksrevisionen är också Sveriges nationella revisionsorgan med uppgifter nationellt och internationellt. Vidare har Riksrevisionen ett uppdrag att stärka revisionsmyndigheter i utvecklingsländer.

Riksrevisionens verksamhet är indelad i fyra verksamhetsgrenar: årlig revision, effektivitetsrevision, nationellt revisionsorgan och internationellt utvecklingssamarbete.

Organisation och ledning

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer. Deras ansvar och uppgifter framgår bland annat av regeringsformen och Riksrevisionens instruktion[1]. En av riksrevisorerna är riksrevisor med administrativt ansvar.

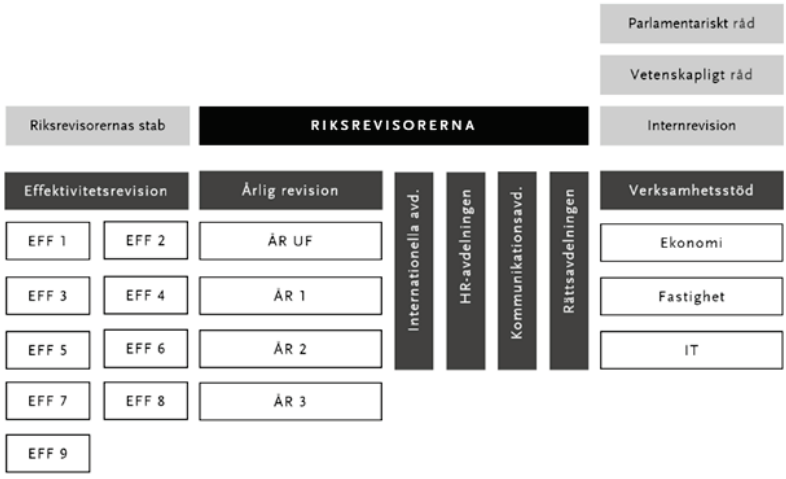
Riksrevisorn med administrativt ansvar svarar för den administrativa ledningen av myndigheten genom att se till att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt och att den hushållar väl med statens medel. Riksrevisorn med administrativt ansvar undertecknar ensam Riksrevisionens årsredovisning.

Riksdagen valde i mitten av februari tre nya riksrevisorer: Stefan Lundgren, Helena Lindberg och Ingvar Mattson. Stefan Lundgren valdes till riksrevisor med administrativt ansvar. Riksrevisorerna tillträdde sitt uppdrag den 15 mars 2017. I samband med det lämnade riksrevisorn med administrativt ansvar, Margareta Åberg, sitt uppdrag.

Riksrevisionen är indelad i sju avdelningar och 16 enheter. Myndigheten har kontor i Stockholm, Uppsala och Jönköping.

[1] *13 kap. 7–9 §§ regeringsformen samt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.*

Figur 1 Riksrevisionens organisation per den 31 december 2017

Styrning och kontroll

Under året åtgärdades flera av de brister som funnits i den interna styrningen och kontrollen av myndigheten. Riksrevisionen tog fram en ny arbetsordning för att tydliggöra ansvar och befogenheter inom myndigheten. Det gäller exempelvis gränsdragningen mellan riksrevisorn med administrativt ansvar och övriga riksrevisorer liksom riksrevisorerna emellan. Arbetsordningen slår också fast vilken typ av styrande dokument som ska finnas i myndigheten, vad de ska innehålla och hur de ska tas fram. Vidare tydliggör arbetsordningen grundläggande handläggningsregler inom myndigheten. Beslut har också fattats om en intern föreskrift för allmänna handlingar med mera. Ytterligare åtgärder för att stärka styrning och kontroll inkluderar en intern föreskrift om jäv och oberoende. Riksrevisionen har också sett över riktlinjerna för rekrytering, representation och lönesättning.

En riskanalys har gjorts för att identifiera de omständigheter som utgör en risk för att Riksrevisionens verksamhetsmål inte ska uppnås. Merparten av de identifierade riskerna ligger inom en risknivå som ledningen har bedömt som acceptabel. Riskanalysen visar dock på några kritiska risker. Kontrollåtgärder för dessa risker har vidtagits.

Resultatredovisning

Sammanfattning

Under 2017 slutfördes den årliga revisionen av 2016 års årsredovisningar i rätt tid och i enlighet med god revisionssed. Totalt lämnades 231 revisionsberättelser. Effektivitetsrevisionen följde under året den inriktning av revisionen som riksrevisorerna beslutat om. Totalt publicerades 37 effektivitetsgranskningar. De viktigaste iakttagelserna från effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen redovisas i Riksrevisorernas årliga rapport (se s.22). Det internationella utvecklingssamarbetet bedöms ha bidragit till att stärka de nationella revisionsorganens förmåga att bedriva revision i enlighet med internationella standarder.

Ekonomisk översikt

Verksamhetens[2] kostnader uppgick till 372,6 miljoner kronor under 2017, vilket är en ökning med 12,7 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Ökningen av kostnaderna jämfört med 2016 förklaras främst av ökande personalkostnader inom alla verksamhetsgrenar utom nationellt revisionsorgan där personalkostnaderna istället var lägre än föregående år. Kostnaderna för extern kompetens ökade något medan övriga intäkter och driftkostnader var oförändrade jämfört med tidigare år.

Tabell 1 Verksamhetens kostnader och andra intäkter än av anslag, 2015–2017 (tkr)[3]

	2017	2016	2015
Intäkter (andra än av anslag)	**559**	**528**	**420**
Årlig revision	362	321	228
Effektivitetsrevision	88	108	0
Nationellt revisionsorgan	7	13	2
Internationellt utvecklingssamarbete	102	86	190
Kostnader	**372 644**	**359 937**	**347 495**
Årlig revision	166 546	160 651	152 728
Effektivitetsrevision	148 114	140 904	132 216
Nationellt revisionsorgan	14 907	17 465	27 251
Internationellt utvecklingssamarbete	43 077	40 917	35 300
Riksrevisionen, nettokostnader	**372 085**	**359 409**	**347 074**

[2] Från och med 2017 redovisar Riksrevisionen återigen verksamheten under fyra verksamhetsgrenar. Syftet är att förtydliga verksamheten inom det nationella revisionsorganet samt övriga instruktionsenliga uppgifter.
[3] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.

Användningen av extern kompetens inom stödverksamheten, verksamhetsutvecklingen och nationellt revisionsorgan förändrades inte nämnvärt jämfört med föregående år. Inom effektivitetsrevisionen minskade användningen av konsultinsatser inom granskningarna något och inom det internationella utvecklingssamarbetet ökade användningen av konsulter i samarbetsländerna och avser främst stöd till ledarskapsutveckling.

Tabell 2 Extern kompetens tkr 2015–2017[4]

	2017	2016	2015
Kärnverksamheten	**19 007**	**16 936**	**15 365**
Årlig revision	8 754	8 256	9 083
Effektivitetsrevision	4 517	5 601	4 109
Nationellt revisionsorgan	443	672	287
Internationellt utvecklingssamarbete	5 293	2 407	1 886
Verksamhetsutveckling	**1 038**	**1 289**	**8 643**
Stödverksamheten	**15 788**	**14 870**	**9 669**
Kompetensutveckling	518	848	157
Kompetens- och resursförstärkning	15 270	14 022	9 512
Summa	**35 833**	**33 095**	**33 677**

[4] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.

Anslag

Årets anvisade medel för anslaget 1:15 Riksrevisionen uppgick till 324,2 miljoner kronor. Det disponibla beloppet 2017 uppgick till 333,6 miljoner kronor. Anslagsbelastningen var 330,0 miljoner kronor, vilket innebar ett utgående anslagssparande om 3,6 miljoner kronor.

Årets anvisade medel för anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete var 50 miljoner kronor. Det disponibla beloppet 2017 uppgick till 50 miljoner kronor. Anslagsbelastningen var 51,4 miljoner kronor, vilket innebär att anslagskrediten utnyttjades med 1,4 miljoner kronor.

Det totala anslagsutfallet uppgick till 381,4 miljoner kronor. Förvaltningsanslaget har under året belastats med pensionsutgifter för tidigare riksrevisorer vilka uppgick till 0,9 miljoner kronor. Inom biståndsanslaget lämnade Riksrevisionen transfereringar till samarbetspartner på 8,5 miljoner kronor. Transfereringarna utgjordes främst av kontantbidrag, exempelvis för lönekostnader avseende lokalanställda specialister och kostnader för kompetensutveckling såsom kurser och material. Under 2017 uppgick kontantbidragen till 7,7 miljoner kr.

Tabell 3 Anslagsredovisning 2017,(mnkr)

Anslag	Totalt disponibelt belopp	Anslagsbelastning	Utgående anslagssparande	Nyttjande av anslagskredit
1:15 Riksrevisionen	333,6	330,0	3,6	–
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50,0	51,4	–	1,4

Årlig revision

Granskningsverksamheten ska hålla hög kvalitet och vara relevant. För årlig revision innebär det att revisionen ska utföras i enlighet med god revisionssed, enligt internationella standarder och att revisionsberättelserna ska lämnas i tid. Riksrevisionen arbetar förebyggande genom att ha en löpande dialog med myndighetsledningarna om de brister som Riksrevisionen identifierar under granskningen i syfte att undvika väsentliga fel i årsredovisningarna.
Riksrevisionen följer god revisionssed och tillämpar International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI) för finansiell revision i de delar som bedöms utgöra god revisionssed för statlig revision. När det gäller myndigheternas resultatredovisningar följer revisionen en intern instruktion som kompletterar ISSAI – Riksrevisionens instruktion för revisorns granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen (RRI).

Resultat och bedömning

Under 2017 slutförde Riksrevisionen inom den årliga revisionen granskningen av myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2016. Totalt lämnades 231 revisionsberättelser. År 2017 var det tredje året då den årliga revisionen tillämpade Riksrevisionens instruktion[5] för granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen. För 15 myndigheter lämnade Riksrevisionen en modifierad revisionsberättelse[6] för räkenskapsåret 2016. Några myndigheter fick fler än ett modifierat uttalande i sin revisionsberättelse.

Av tabell 4. *Modifierade revisionsberättelser*, framgår att 21 modifierade uttalanden i form av reservationer, avvikande meningar eller avstående från uttalande lämnades i revisionsberättelserna för myndigheter för räkenskapsåret 2016. Därutöver modifierades revisionsberättelsen för en stiftelse.

För räkenskapsåret 2016 lämnade Riksrevisionen även 13 upplysningar. Den vanligaste orsaken till upplysningar i revisionsberättelsen är oklarheter i frågan om full kostnadstäckning utifrån 5 § avgiftsförordningen (1992:191) och villkor för bemyndiganden.

Riksrevisionens uttalanden om ledningens bedömning av intern styrning och kontroll görs för de myndigheter som omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll och föranledde för 2016 inga modifieringar i revisionsberättelserna.

[5] Riksrevisionens instruktion för revisorns granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen (RRI)

[6] Med modifierad revisionsberättelse avses att en anmärkning har lämnats på årsredovisningen.

Tabell 4 Modifierade revisionsberättelser

	Räkenskapsåret 2016	Räkenskapsåret 2015	Räkenskapsåret 2014
Enligt Riksrevisionens uppfattning;	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening	Antal uttalanden med reservation eller avvikande mening
är årsredovisningen i alla väsentliga avseenden upprättad enligt ramverket för redovisning och tillämpliga regeringsbeslut	5	5	3
ger årsredovisningen i alla väsentliga avseenden en rättvisande bild av myndighetens ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning	3	3	4
har myndigheten i alla väsentliga avseenden lämnat en resultatredovisning och information i övrigt som är förenlig med och stödjer en rättvisande bild i årsredovisningen som helhet	2	1	–
har baserat på vår revision av årsredovisningen, i alla väsentliga avseenden, anslag och inkomster använts i enlighet med av riksdagen beslutade ändamål och i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter	9	9	8
har det vid vår revision av årsredovisningen inte framkommit något som skulle tyda på att ledningen i sin bedömning av intern styrning och kontroll inte har följt förordningen om intern styrning och kontroll.	–	–	–
Inget uttalande görs			
på grund av att det förhållande som beskrivs är så betydelsefullt har Riksrevisionen inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för våra revisionsuttalanden. Följaktligen avstår Riksrevisionen från att uttala sig om årsredovisningen.	1	-	1
Uttalande om förvaltning i revisionsberättelse för stiftelse			
Som en följd av de förhållanden som beskrivs är det Riksrevisionens uppfattning att styrelseledamoten eller verkställande direktören har handlat i strid med stiftelseförordnandet, vilket skulle kunna föranleda ersättningsskyldighet för styrelseledamot eller verkställande direktör.	1	1	-

Internt utvecklingsarbete

Som ett led i arbetet med att digitalisera myndigheten togs under 2017 flera initiativ inom årlig revision. Förutsättningarna för en digitaliserad inhämtning av redovisningsdata hämmas av att det saknas standardiserade informationsformat. Riksrevisionen fortsatte under 2017 samarbetet med Ekonomistyrningsverket för att ta fram en standard för uttag av redovisningsinformation från de granskade myndigheternas ekonomisystem. Under 2017 avtalade myndigheten med Ekonomistyrningsverket om regelbundna leveranser av Hermesdata som ett underlag för en löpande riskanalys. Riksrevisionen organiserade under 2017 centrala uttag av redovisningsdata från Statens servicecenter.

Kvalitetsarbete

Vid den årliga revisionen finns ett råd som består av erfarna ansvariga revisorer samt juridisk kompetens med uppgift att bidra till kvalitetssäkring. Rådet bistår revisorerna med bedömningar i komplicerade revisionsfrågor som anses kunna påverka utformningen av revisionsberättelser och med råd i andra frågor av principiellt intresse. Dessutom genomför rådet årligen en intern kvalitetskontroll av ett urval avslutade revisionsakter utifrån fastställda kvalitetskriterier. En revisionsakt för varje ansvarig revisor ska på detta sätt kontrolleras minst vart tredje år. Under 2017 kontrollerades nio ansvariga revisorers akter; sex av dessa revisorer var nya i sin roll. Kvalitetskontrollen visade att revisionen i allt väsentligt var utförd och dokumenterad i enlighet med ISSAI:s krav på finansiell revision och Riksrevisionens instruktionför granskning av resultatredovisning och annan information i årsredovisningen[7].

Den externa uppföljningen i form av en enkät till alla myndigheter visade att nio av tio myndigheter helt eller delvis instämmer i påståendet att myndighetens samlade bedömning av revisionens genomförande är positiv. Riksrevisionen ser dock ett fortsatt behov av kunskapsöverföring mellan revisorerna.

Kostnader

Den totala kostnaden för den årliga revisionen ökade med cirka 5,9 miljoner kronor jämfört med 2016 till följd av högre lönekostnader. Kostnaderna för revision av myndigheter har ökat något, medan kostnaderna för områdesbevakning samt metodutveckling och utbildning är på samma nivå som föregående års kostnader. Det är främst personalkostnaderna som har ökat dels på grund av övertidsersättning i samband med årsredovisningsgranskningen under årets första kvartal, dels på grund av en förändring inom kompetensprofilen för verksamhetsgrenen.

[7] Ibid

Tabell 5 Kostnader för årlig revision (ÅR) 2015–2017 (tkr)[8]

	2017	2016	2015
Revision av myndigheter m.fl.	154 840	149 752	152 169
Revision av övriga organisationer	505	467	331
Områdesbevakning ÅR	3 086	2 682	
Metodutveckling och utbildning ÅR	7 753	7 429	
Summa	**166 184**	**160 330**	**152 500**

Tabell 6 Antal redovisade timmar inom årlig revision (ÅR) 2015–2017[9]

	2017	2016	2015
Revision av myndigheter m.fl.	122 075	122 293	125 787
Revision av övriga organisationer	906	819	908
Områdesbevakning ÅR	2 170	2 411	2 069
Metodutveckling och utbildning ÅR	5 769	5 513	0
Summa	**130 920**	**131 036**	**128 764**

Avgifter och resultatutfall för den årliga revisionen

Årlig revision är avgiftsbelagd; intäkterna från revisionen av myndigheterna redovisas mot inkomsttitel och verksamhetens kostnader belastar förvaltningsanslaget. Med anledning av att ökade kostnader under 2017 har både intäkter och kostnader för revision av myndigheter blivit högre än budget. Antalet fakturerade revisionstimmar under 2017 uppgick till 120 000 timmar och är oförändrat jämfört med 2016.

Tabell 7 Resultat inom årlig revision 2015–2017 (tkr)

	Budget	2017	2016	2015
Avgiftsintäkter	150 000	152 946	153 471	156 446
Kostnader	149 000	154 840	149 752	152 169
Årets överskott/underskott (-)	1 000	**–1 894**	**3 719**	**4 277**
Ackumulerat över-/underskott (-)	-330	–3 224	–1 330	–5 049

[8] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.
[9] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.

Avgifter och resultatutfall för den avgiftsfinansierade verksamheten

Riksrevisionen granskar Council of the Baltic Sea States. Verksamheten är avgiftsfinansierad och ingår i de internationella revisionsuppdrag som Riksrevisionen kan bedriva enligt instruktionen. Överskottet inom verksamheten beror främst på flera fakturerade timmar för granskning av räkenskapsåret 2016. Under 2017 vidtogs åtgärder för att minska överskottet, men detta har inte nått önskat resultat under räkenskapsåret.

Tabell 8 Resultat för avgiftsfinansierad verksamhet 2015–2017 (tkr)

	Budget	**2017**	**2016**	**2015**
Avgiftsintäkter	200	256	197	220
Kostnader	250	186	118	178
Årets överskott/underskott (-)	**–50**	**70**	**79**	**42**
Ackumulerat över-/underskott (-)	498	618	548	469

Effektivitetsrevision

Effektivitetsrevisionen ska enligt lag främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget samt genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och statliga åtaganden i övrigt, men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Riksrevisionens granskning ska främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Effektivitetsrevisionen ska huvudsakligen inriktas på att granska hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta, men som ett led i effektivitetsrevisionen får Riksrevisionen också lämna förslag om alternativa insatser för att nå avsedda resultat.[10]

Riksrevisionen följer de internationella standarderna (ISSAI) för effektivitetsrevision.

Resultat och bedömning

Under 2017 publicerades 37 granskningsrapporter, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Av de 37 granskningsrapporterna inleddes fem under 2015, 27 under 2016 och fem under 2017. Under 2017 fattades beslut om att inleda 40 granskningar. Vid årsskiftet 2017/18 pågick 43 granskningar.

I tabell 9 *Fördelning av rapporter utifrån granskningens inriktning* redovisas en fördelning av publicerade granskningsrapporter 2017 och 2016 utifrån lagens tre typer av effektivitetsrevision: granskning av hushållning, granskning av resursutnyttjande samt granskning av måluppfyllelse och samhällsnytta (en granskning kan utgöra flera typer av granskning). Sammantaget bedömer Riksrevisionen att effektivitetsgranskningarna under året i huvudsak levde upp till bredden i lagens krav och inriktningen i granskningsplanen 2016/17.

Tabell 9 Fördelning av rapporter utifrån granskningens inriktning

Granskning av:	2017	2016
Hushållning	11	6
Resursutnyttjande	14	16
Måluppfyllelse och samhällsnytta	25	27

[10] 4 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Publicerade granskningar 2017 per utskott

Årets granskningsrapporter visar en bred spridning över riksdagens utskott. Särskilt många granskningar genomfördes inom Socialförsäkringsutskottets område, vilket bland annat föranleddes av fokus på flykting- och migrationsfrågor. Planering och genomförande av granskningar inom de utskottsområden som inte täcktes in under året pågår.

Tabell 10 Publicerade granskningar 2017 per utskott

Utskott	Granskningar
Arbetsmarknadsutskottet	Effekter av Arbetsförmedlingens Förberedande och orienterande utbildning RiR 2017:20
	Arbetsförmedlingens Arbetsmarknadsutbildning - små regionala skillnader i effekter RiR 2017:21
	Matchningen på den svenska arbetsmarknaden - sökandesammansättningens betydelse? RiR 2017:26
Civilutskottet	Bruksvärdessystemets effekter på inkomster RiR 2017:24
	Tillsyn av ställföreträdare och överförmyndare - statens bristande ansvar för samhällets mest utsatta RiR 2017:33
	Avskaffandet av revisionsplikten för mindre aktiebolag RiR 2017:35
Finansutskottet	Internrevisionen vid myndigheter RiR 2017:5
	Regeringens medelfristiga makroprognoser RiR 2017:11
	Tillgänglighet till SCB:s data RiR 2017:14
	Parallellgranskning: Regeringens hantering av rekommendationer från EU, IMF och OECD, RiR 2017:22
	Tillämpningen av det finanspolitiska ramverket RiR 2017:32
Försvarsutskottet	Strålsäkerhetsmyndighetens kärnkraftstillsyn RiR 2017:17
	Finansieringssystemet för omhändertagande av kärnavfall RiR 2017:31
Justitieutskottet	Effektivitet och produktivitet hos svenska tingsrätter RiR 2017:6
	Den forensiska organisationen inom Polismyndigheten RiR 2017:16
Näringsutskottet	Statens bolagsinnehav - Aktualiteten i det statliga bolagsinnehavet RiR 2017:1
	Samlade stödet till solenergi RiR 2017:29
	Omvandlingen av Kiruna och Malmberget - bristande underlag hos regeringen och LKAB RiR 2017:34
	Statligt ägda bolag med samhällsuppdrag - regeringens styrning RiR 2017:37
Skatteutskottet	Regeringens skatteutgiftsredovisning - som riksdagen vill ha den? RiR 2017:12
	Folkbokföringen - ett kvalitetsarbete i uppförsbacke RiR 2017:23
Socialförsäkringsutskottet	Lärdomar av flyktingsituationen hösten 2015 - beredskap och hantering RiR 2017:4
	Bilaga 1. Lärdomar av flyktingvågen 1992

Utskott	Granskningar
	Pensionssystemets redovisning av inkomstpensionssystemets finansiella ställning och långsiktiga utveckling (Orange rapport) RiR 2017:7
	Bostadsbidraget - ur ett fördelnings- och arbetsmarknadsperspektiv RiR 2017:9
	Kommunersättningar för migration och integration - ett ogenomtänkt system RiR 2017:10
	Konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut RiR 2017:25
Socialutskottet	Staten och SKL - en slutrapport om statens styrning på vårdområdet RiR 2017:3
	Överutnyttjande av tandvårdsstödet till följd av överbehandling? RiR 2017:19
Trafikutskottet	Trafikverkets underhåll av vägar RiR 2017:8
	Bredband i världsklass? - Regeringens insatser för att uppfylla det bredbandspolitiska målet RiR 2017:13
	EU-perspektivet i den nationella infrastrukturplaneringen RiR 2017:27
Utbildningsutskottet	Samisk utbildning - dags för en omstart RiR 2017:15
	Karriärstegsreformen och Lärarlönelyftet - högre lön men sämre sammanhållning RiR 2017:18
	Varför sparar lärosätena? En granskning av myndighetskapital vid universitet och högskolor RiR 2017:28
	Statsbidrag till skolan RiR 2017:30
Utrikesutskottet	Exportkontrollen av krigsmateriel RiR 2017:2
	Sida - finansierad myndighetssamverkan - goda förutsättningar för kostnadseffektivitet RiR 2017:36

Granskningar som lades ner utan avlämnande av rapport

Åtta granskningar lades ner utan granskningsrapport under året, vilket är i paritet med tidigare år. Det finns olika förklaringar till varför granskningar inte alltid fullföljs och att de ibland också läggs ned sent i processen. Det kan till exempel bero på dataproblem, metodologiska problem eller ändrade förutsättningar för att revisionsobjekt redan har vidtagit åtgärder.

Den totala kostnaden för nedlagda granskningar 2017 var 11,6 miljoner kronor, en minskning från 16,3 miljoner kronor för 2016. Flera av granskningarna avslutades utan granskningsrapport efter att arbetet varit vilande. Det har skett en minskning av kostnader på grund av att färre timmar har arbetats när det har visat sig att en granskning inte kunnat ge resultat.

Under 2017 lades inledda granskningar av förvaltningen av EU-medel, regeringens arbete mot internationell skatteplanering, förvaltning av försvarsmateriel, förrådsställd försvarsmateriel, nystartsjobb, skolmyndigheter, statlig FOU-finansiering samt en granskning av näringspolitikens syfte och förvaltning ner utan granskningsrapport.

Tabell 11 Granskningar som avslutats utan avlämnande av rapport 2015–2017

	2017	2016	2015
Total kostnad i tkr	11 608	16 336	7 097
Antal timmar	10 722	15 141	6 866
Antal ej publicerade rapporter	8	7	6

Kvalitetsarbete

Effektivitetsrevisionens kvalitetssäkring ingår i granskningsprocessen. Utöver att projektledaren och enhetschefen har ett kvalitetsansvar bidrar ämnessakkunniga på Riksrevisionen till kvalitetssäkringsarbetet. Ett seminarium hålls tidigt i samband med att frågor, bedömningsgrund och metodval har utarbetats. Vid detta seminarium deltar även två externa referenspersoner för att säkerställa relevant och djup sakkunskap inom det område granskningen avser. Vidare hålls ytterligare ett internt seminarium där rapportutkastet kommenteras utifrån fastställda kvalitetskriterier. Efter ytterligare bearbetning får granskningsobjekten, vanligen regeringen och en eller flera myndigheter, möjlighet att faktagranska och i övrigt lämna synpunkter på rapportutkastet. När även dessa synpunkter har beaktats fattar ansvarig riksrevisor beslut om granskningsrapporten.

Kostnader

Den totala kostnaden för effektivitetsrevisionen ökade med cirka 7,2 miljoner kronor jämfört med 2016. Det är kostnaden för granskning och omvärldsbevakning som har ökat, vilket beror på högre personalkostnader. Ökningen beror dels på en förändrad kompetensprofil inom avdelningen, dels på fler arbetade timmar inom verksamhetsgrenen. Kostnaderna för metodutveckling och utbildning minskade något efter en större inledande satsning i samband med omorganisationen 2016.

Tabell 12 Kostnader för effektivitetsrevisionen (EFF) 2015–2017 (tkr) [11]

	2017	2016	2015
Granskning	117 323	110 204	111 726
Omvärldsbevakning EFF	27 823	26 315	20 490
Metodutveckling och utbildning EFF	2 880	4 277	
Summa	**148 026**	**140 796**	**132 216**

Tabell 13 Redovisade timmar för effektivitetsrevisionen 2015–2017 [12]

	2017	2016	2015
Granskning	94 397	91 759	102 252
Omvärldsbevakning EFF	24 921	23 406	20 913
Metodutveckling och utbildning EFF	2 216	2 671	4 482
Summa	**121 534**	**117 836**	**127 647**

[11] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.
[12] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.

Kostnader och timmar per publicerad granskning

Årets kostnad för pågående granskningar är högre än tidigare år på grund av ett ökat antal granskningar. Kostnaden per publicerad granskning är lägre än tidigare, vilket främst beror på att genomsnitt antal timmar per granskning minskade.

Tabell 14 Kostnader för granskningar 2015–2017 (tkr)

	2017	2016	2015
Upparbetad kostnad vid årets början	51 861	65 776	43 593
Årets kostnad för granskningar	**117 323**	**110 204**	**111 726**
Upparbetad kostnad vid årets slut	50 696	51 861	65 776
Kostnad för årets avslutade granskningar	**118 488**	**124 119**	**89 543**
varav publicerade granskningar	106 880	107 783	82 446
varav granskningar som inte resulterat i rapport	11 608	16 336	7 097
Antal publicerade granskningar	37	33	22
Styckkostnad för årets avslutade granskningar	**3 202**	**3 761**	**4 070**

Genomsnittligt antal arbetade timmar för anställd personal per granskning är lägre än 2016 och har minskat successivt även jämfört med åren innan. Det kan förklaras av en viss produktivitetsökning och att fler granskningar av mer avgränsad karaktär genomfördes.

Tabell 15 Redovisade timmar för anställd personal för granskningar 2015–2017

	2017	2016	2015
Upparbetade timmar vid årets början	43 586	61 689	37 847
Årets timmar för granskningar	**94 397**	**91 759**	**102 252**
Upparbetade timmar vid årets slut	42 193	43 586	61 689
Timmar för årets avslutade granskningar	**95 790**	**109 862**	**78 410**
varav publicerade granskningar	85 068	94 721	71 544
varav granskningar som inte resulterat i rapport	10 722	15 141	6 866
Antal publicerade granskningar	37	33	22
Snitt timmar för årets avslutade granskningar	**2 589**	**3 329**	**3 564**

Nationellt revisionsorgan

Riksrevisionen är nationellt revisionsorgan, vilket bland annat innebär att Riksrevisionen samverkar i revisionsfrågor nationellt och internationellt. Inom denna verksamhetsgren redovisas även myndighetsövergripande uppgifter.

Resultat och bedömning nationell samverkan

Granskningsplanen, årliga rapporten, uppföljningsrapporten och remisser

Varje år lämnar Riksrevisionen till riksdagen i enlighet med lag riksrevisorernas granskningsplan[13] och en årlig rapport[14]. Dessutom lämnar Riksrevisionen årligen en uppföljningsrapport avseende resultat av den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen till riksdagen.

Granskningsplanen ger en samlad bild av det kommande årets granskningar, både inom effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. Under 2017 lämnades granskningsplanen till riksdagen i oktober som en redogörelse.

Den årliga rapporten sammanfattar de viktigaste iakttagelserna från effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. Under 2017 lämnades rapporten till riksdagen i maj som en redogörelse.

Riksrevisionen följer upp om granskningsrapporterna från effektivitetsrevisionen har medfört några åtgärder från regeringen eller andra granskade organisationer, företrädesvis förvaltningsmyndigheterna. Uppföljningsrapporten för 2017 lämnades till riksdagen i april och innehåller en djupare uppföljning av 20 rapporter från 2012–2013 och en översiktlig uppföljning av 21 rapporter från 2014–2015. Uppföljningen visar att flertalet granskningsrapporter har medfört någon form av åtgärd av regeringen eller andra granskningsobjekt. Åtgärderna ligger i linje med Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer. Rapporten innehåller också en uppföljning av åtgärder som gäller de 16 modifierade revisionsberättelserna som lämnades av den årliga revisionen för verksamhetsåret 2015.

Under året lämnade Riksrevisionen 37 remissyttranden.

Riksrevisionens råd

Parlamentariska rådet

Enligt riksdagsordningen ska riksdagen för varje valperiod välja ett parlamentariskt råd för Riksrevisionen. Rådet ska bestå av en riksdagsledamot från varje partigrupp.

Under 2017 hölls fem sammanträden. Riksrevisionens parlamentariska råd följde under året granskningsverksamheten. Rådet fick en redogörelse för förslaget till budget för Riksrevisionen av riksrevisorn med administrativt ansvar. Vidare fick rådet information om Riksrevisionens årsredovisning för 2016,

[13] 4 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.
[14] 12 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

riksrevisorernas årliga rapport, Riksrevisionens strategiska inriktning och Riksrevisionens granskningsplan 2017/18. Därutöver redovisades Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete för rådet. Under året lades betoningen på en dialog med rådet om såväl inriktning som myndighetens interna förhållanden.

Det parlamentariska rådet informerades löpande om de åtgärder som riksrevisorerna genomfört sedan de tillträdde, bland annat med anledning av konstitutionsutskottets beredningsdelegations medskick till riksrevisorerna.
Det parlamentariska rådet bestod under perioden januari–december 2017 av

- Jörgen Hellman (S), ordförande
- Göran Pettersson (M), vice ordförande
- David Lång (SD)
- Agneta Börjesson (MP)
- Per-Ingvar Johnsson (C)
- Mia Sydow Mölleby (V)
- Christer Nylander (L)
- Aron Modig (KD)

Vetenskapliga rådet

Enligt Riksrevisionens instruktion ska det finnas ett vetenskapligt råd vid myndigheten. Rådet ska bidra med ämneskunskaper och stöd i frågor om metod och metodutveckling.

Under 2017 hölls fyra sammanträden med det vetenskapliga rådet. Bedömningar av granskningsrapporter var ett genomgående tema på sammanträdena. Rådet bereddes också tillfälle att kommentera och ge synpunkter på Riksrevisionens myndighetsövergripande dokument, såsom myndighetens granskningsplan och årliga rapport.

Under 2017 utgjordes vetenskapliga rådet av

- Shirin Ahlbäck Öberg, docent
- Maria Börjesson, professor
- Bino Catasùs, professor
- Robert Eriksson, professor
- Per Molander, teknologie doktor
- Eva Mörk, professor
- Jonas Vlachos, professor
- John Hassler, professor
- Gunn Johansson, professor

Externa kontakter och seminarier

Riksrevisionens externa kommunikation i Sverige tar till största delen sin utgångspunkt i myndighetens granskningsresultat.

Webbplatsen är en av de främsta kanalerna för att informera om Riksrevisionens uppdrag, arbete och resultaten av myndighetens granskning. Webbplatsen har cirka 14 000 besök per vecka. Riksrevisionens nyhetsbrev når 1 600 prenumeranter när en granskning publiceras. Riksrevisionen använder sig också av Twitter för att kommunicera, och där är antalet följare 1 350.

En annan viktig del i den externa kommunikationen är externa kontakter och seminarier. Utöver kontakter med riksdagens utskott, Regeringskansliet, myndigheter och andra intressenter i samband med varje enskild granskningsrapport eller inom ramen för den årliga revisionen har Riksrevisionen under året deltagit på ett antal arenor.

Under 2017 var det ett särskilt fokus på revision. Riksdagen arrangerade tre seminarier på temat revision, och Riksrevisionen medverkade vid samtliga. Riksrevisionen deltog även i Revisorsinspektionens seminarier och ett seminarium anordnat av Transparency International.

Riksrevisionen tog initiativ till ett möte med nya myndighetschefer för att skapa kunskap och kontakt.

På temat förtroendet för Riksrevisionen medverkade Riksrevisionen vid GRC-dagarna (Governance, Risk and Compliance).

Resultat och bedömning internationell samverkan

I internationella sammanhang är Riksrevisionen bland annat medlem i International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) och utför åtaganden på EU-nivå, till exempel när det gäller kontakterna med Europeiska revisionsrätten (ECA).

EU

Under året medverkade Riksrevisionen i kontaktkommitténs möte och i flera arbetsgrupper inom ramen för kommittén. I egenskap av ordförande i nätverket för EU:s kontaktpersoner var Riksrevisionen värd för nätverkets årliga möte. Riksrevisionen ledde ett arbete med att utveckla kontaktkommitténs arbetsformer samt arbetet med en gemensam rapport inom ramen för Fiscal Policy Network. Rapporten publicerades i oktober. Riksrevisionen har vidare verkat som medordförande i nätverket för högre revisionsorgan i kandidatländer och potentiella kandidatländer (JWAA). Riksrevisionen medverkade även i genomförandet av Europeiska revisionsrättens granskningsbesök i Sverige.

INTOSAI

Inom ramen för INTOSAI är Riksrevisionens största åtagande vice ordförandeskapet i INTOSAI:s kommitté för kapacitetsutveckling (CBC). 2017 års möte ägde rum i Washington D.C. och samordnades med styrgruppen för

INTOSAI:s samarbete med givarsamfundet. Ett av mötets teman var utveckling av revisionsmyndigheter i bräckliga stater.

Övriga aktiviteter

Riksrevisionen deltog även i vissa andra internationella forum varav det nordiska samarbetet var det mest omfattande. Under 2017 tog Riksrevisionen emot ett antal studiebesök från bland andra revisionsmyndigheter och parlament.

Kostnader

Den totala kostnaden för verksamhetsgrenen nationellt revisionsorgan minskade med cirka 2,5 miljoner kronor jämfört med 2016. Det är främst kostnaden för övriga avrapporteringar som var lägre på grund av lägre kostnad för den årliga rapporten, men även på grund av att Riksrevisionen under året inte lämnade andra rapporter[15] än de instruktionsenliga rapporterna, granskningsplanen, årliga rapporten och uppföljningsrapporten. Förändringen bestod av lägre lönekostnader med anledning av färre arbetade timmar. Under året har även nya former för kontakter med råden utvecklats och förändrats och redovisas nu under verksamhetsgrenen nationellt revisionsorgan[16].

Tabell 16 Redovisade kostnader för Nationellt revisionsorgan 2015–2017[17]

	2017	2016	2015
Internationell samverkan	10 849	10 631	15 894
Övrig avrapportering	3 159	6 221	10 871
Utbyte med Riksrevisionens råd	740		
Externa kontakter och seminarium	152	600	484
Summa	**14 900**	**17 452**	**27 249**

Tabell 17 Redovisade timmar för Nationellt revisionsorgan 2015–2017[18]

	2017	2016	2015
Internationell samverkan	7 749	8 474	13 089
Övrig avrapportering	3 105	5 551	8 987
Utbyte med Riksrevisionens råd	140		
Externa kontakter och seminarium	155	646	979
Summa	**11 149**	**14 671**	**23 055**

[15] 2016 – Två rapporter: Effekter och omfattning av företagsstöd och Utveckling av BP och ÅR granskning.
2016 – Två rapporter: Årsredovisning för staten inkl. redogörelse och Utveckling av BP och ÅR granskning.
[16] Under 2016 och 2017 redovisades kostnaderna för Riksrevisionens råd under myndighetens ledning och inte inom någon verksamhetsgren.
[17] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.
[18] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.

Internationellt utvecklingssamarbete

Det internationella utvecklingssamarbetet syftar till att stärka andra länders nationella revisionsorgan, både avseende kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella revisionsstandarder.

Resultat och bedömning internationellt utvecklingssamarbete

Utvecklingssamarbetet sker i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Österuropa. På global nivå fokuserade arbetet på kapacitetsutveckling inom ramen för INTOSAI-samarbetet. På regional nivå dominerade samarbetet med organisationen för engelsktalande afrikanska länder (AFROSAI-E). Bilateralt stödde Riksrevisionen utveckling av metoder och processer inom finansiell revision och effektivitetsrevision samt handledare enskilda revisionsteam. Riksrevisionen gjorde också insatser inom utvecklingen av HR, it, ledarskap och kommunikation. Under 2017 vidareutbildades sammanlagt 1 091 medarbetare och chefer (varav cirka 45 procent kvinnor) hos våra samarbetspartner av Riksrevisionen.

Tabell 18 Redovisade kostnader och transfereringar inom internationellt utvecklingssamarbete, 2015–2017[19]

	2017	2016	2015
Globala insatser	1 700	1 478	1 541
AFROSAI-E	16 794	17 288	17 712
Regionalt Östafrika	2 704	1 918	608
Regionalt västra Balkan	2 046	2 343	1 476
ASEANSAI	1 018	349	55
Kenya	2 694	2 213	1 762
Tanzania, Sustainability Project	3 063	2 444	3 780
Uganda	1 420	1 901	1 179
Zimbabwe	3 275	979	0
Bosnien	0	2 199	2 486
Kosovo	4 606	1 403	1 607
Georgien	1 394	2 470	1 605
Moldavien	2 037	1 652	1 430
Kambodja	2 640	3 141	2 131
Palestina	2 231	1 360	800
Nya samarbeten m.m.	1 256	55	3 591
Metodutveckling IU	2 547	2 597	0
Summa internationellt utvecklingssamarbete	**51 425**	**45 790**	**41 763**
varav myndighetsgemensamma kostnader	10 627	14 170	12 454

[19] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.

Under 2017 tecknade Riksrevisionen ett samarbetsavtal med ASEANSAI och revisionsmyndigheten i Zimbabwe, och projekten har därefter utvecklats påtagligt. Riksrevisionen beslutade under 2017 också att pröva förutsättningarna för ett samarbete med revisionsmyndigheten i Afghanistan, och en avsiktsförklaring mellan myndigheterna undertecknades i oktober.

Finansiell revision och regelefterlevnadsrevision

Inom finansiell revision och regelefterlevnadsrevision stöttar Riksrevisionen våra partner i att införa internationella revisionsstandarder. Under 2017 arbetade Riksrevisionen med finansiell revision och regelefterlevnadsrevision i Kambodja, Kenya, Moldavien, Tanzania och Uganda samt i AFROSAI-E, ASEANSAI och västra Balkan.

Exempel på resultat under 2017:

Riksrevisionen har bistått AFROSAI-E i att ta fram utbildningsmaterial för att införa de nya manualerna som togs fram 2016 och testades och beslutades 2017.

Inom ASEANSAI har 129 finansiella revisorer från Filippinerna, Indonesien, Kambodja, Laos, Malaysia, Myanmar, Thailand och Vietnam coachats och utbildats i att i sin tur utbilda revisorer i de egna revisionsmyndigheterna.

Effektivitetsrevision

Även inom effektivitetsrevisionen låg fokus på implementeringen av internationella standarder med en blandning av utbildningar och handledning av team. Under 2017 arbetade Riksrevisionen med effektivitetsrevision i Georgien, Kambodja, Kenya, Kosovo, Palestina, Tanzania och Uganda samt i AFROSAI-E och västra Balkan.

Exempel på resultat under 2017:

Det regionala parallellgranskningsprojektet (PPA II) med sex deltagande revisionsmyndigheter från västra Balkan slutfördes under 2017.

Inom AFROSAI-E har totalt 85 revisorer avslutat en ettårig utbildning i effektivitetsrevision där de lärt sig att hantera hela revisionsprocessen.

Under hösten utbildade Riksrevisionen 32 projektledare inom effektivitetsrevisionen från våra samarbetspartner i Kenya, Tanzania, Uganda och Zimbabwe.

Kommunikation, HR och ledarskap

Riksrevisionen fokuserade sitt stöd på intern och extern kommunikation, årlig och strategisk planering, utveckling av effektiva processer inom HR samt ledarskap i förändringsprocesser.

Exempel på resultat under 2017:

Med stöd från Riksrevisionen har den kenyanska revisionsmyndigheten utvecklat samarbetet mellan avdelningarna för effektivitetsrevision, PR, kommunikation och parlamentskontakter.

I Kosovo har det nationella revisionsorganet med stöd från Riksrevisionen inlett ett omfattande förändringsarbete vad gäller ledningsstrukturen och initierat ett ledarskapsutvecklingsprogram för alla mellanchefer.

Ett brett utvecklingsprogram för alla chefer har påbörjats inom revisionsmyndigheten i Zimbabwe.

Kvalitetsarbete

Innan ett samarbete inleds görs en strukturerad prövning utifrån en gemensam modell av om Riksrevisionen och samarbetspartnern tillsammans kan uppnå uthålliga resultat. Varje ny samarbetsfas kvalitetsgranskas inför beslut. Efter varje handledning eller utbildning görs en utvärdering av de genomförda aktiviteterna. I slutet av varje projektfas görs en utvärdering av de uppnådda resultaten.

Kostnader

Den totala kostnaden för det internationella utvecklingssamarbetet ökade med 2,1 miljoner kronor jämfört med 2016. Det är främst användningen av extern kompetens som har ökat, men även kostnaderna för egen personal och resekostnaderna i samband med missionerna har ökat.

Under 2017 ökade aktivitetsnivån i det internationella utvecklingssamarbetet påtagligt och anslaget har utnyttjats till fullo.

Inom utvecklingssamarbetet kompletterar egen verksamhet och transfereringar varandra. Balansen dem emellan beror på vilka förutsättningar och behov som finns inom respektive projekt. De flesta projekt bygger uteslutande på egen verksamhet, vilket huvudsakligen innebär kostnader för utbildningar, workshoppar och coachningar som Riksrevisionens medarbetare genomför tillsammans med våra samarbetspartner.

I samarbetet med den regionala afrikanska organisationen AFROSAI-E svarar dock transfereringarna för närmare hälften av projektvärdet, vilket beror på att organisationen i viss utsträckning kan rekrytera experter lokalt. Riksrevisionen kan då finansiera löner för dessa samt direkta kostnader för kurser och material. Som transferering räknas också kostnaderna för Riksrevisionens lokalanställde samordnare på västra Balkan. Under 2017 uppgick transfereringarna till 8,5 miljoner kr. Ökningen jämfört med tidigare år beror på att bidragen till AFROSAI-E ökade samt att Riksrevisionen under 2017 bidrog till att revisionsmyndigheten i Zimbabwe har kunnat köpa in it-utrustning.

Tabell 19 Redovisade kostnader för internationellt utvecklingssamarbete 2015–2017[20]

	2017	2016	2015
Internationellt utvecklingssamarbete	40 428	38 233	35 110
Metodutveckling internationellt utvecklingssamarbete	2 547	2 597	0
Summa Verksamhetskostnader	**42 975**	**40 831**	**35 110**
Transfereringar	8 450	4 960	5 607
Summa Anslagsbelastning	**51 425**	**45 790**	**40 717**

Tabell 20 Redovisade timmar för internationellt utvecklingssamarbete 2015–2017[21]

	2017	2016	2015
Internationellt utvecklingssamarbete	24 617	23 924	25 259
Metodutveckling internationellt utvecklingssamarbete	1 998	1 831	0
Summa	**26 615**	**25 755**	**25 259**

Övrigt

Ett årligt samråd hölls med Sida den 23 november.

[20] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.
[21] På grund av omorganisation och förändringar i verksamhetsstrukturen har jämförelsetalen för 2016 och 2015 räknats om.

Personal

Antal anställda, personalförändring och personalomsättning

Totalt hade Riksrevisionen 336 tillsvidare- eller visstidsanställda den 31 december 2017, exklusive riksrevisorer. Utöver anställda i tjänst så var 22 personer tjänstlediga vid årets utgång. Av de 314 anställda i tjänst 2017 så arbetar 24 personer vid kontoret i Jönköping och 19 personer vid kontoret i Uppsala.

Tabell 21 Antal anställda i tjänst per den 31 december 2017[22]

	2017	2016	2015
Anställda i tjänst	**314**	**305**	**306**
varav tillsvidareanställda	305	295	299
varav visstidsanställda	9	10	7

Medelåldern var 44 år. Medelåldern för kvinnor var 43,6 år och män 44,4 år.

Könsfördelningen inom Riksrevisionen har under det senaste året varit 58 procent kvinnor och 42 procent män. Vid kontoret i Jönköping är könsfördelningen 70 procent kvinnor och 30 procent män och vid kontoret i Uppsala är den 58 procent kvinnor och 42 procent män. Generationsväxlingen har medfört att flera äldre män har ersatts av yngre kvinnor, därav den större skillnaden i könsfördelningen.

Tabell 22 Könsfördelning av antal anställda i tjänst per den 31 december 2017[23]

	2017	2016	2015
Anställda i tjänst	**314**	**305**	**306**
varav kvinnor	181	175	181
varav män	133	130	125

[22] Exklusive riksrevisorer
[23] Exklusive riksrevisorer

Antalet chefer har ökat med åtta under den senaste treårsperioden. Andelen kvinnliga chefer har ökat från 50 procent till cirka 60 procent. Under 2017 rekryterades sju chefer varav fem kvinnor och två män.

Tabell 23 Antal chefer fördelat på kvinnor och män[24]

	2017-12-31	2016-12-31	2015-01-01
Totalt	**23**	**24**	**16**
varav kvinnor	14	13	8
varav män	9	11	8

Personalförändringar

Under 2017 nyanställdes 59 personer. Antalet nyanställda är i nivå med 2016. Antalet tjänstlediga och entledigade har under samma period minskat med drygt 10 procent. Några medarbetare återkom i tjänst efter tjänstledigheter.

Tabell 24 Personalförändring, 2015–2017 (antal)[25]

	2017	2016	2015
Nyanställda	59	61	50
Tjänstlediga/entledigade[26]	45	57	37
Pension	5	5	13

Personalomsättning

Personalomsättningen under 2017 var 15 procent, vilket var en minskning jämfört med 17 procent 2016, men något högre än 2015 då personalomsättningen uppgick till 12 procent Tabell 25 *Personalomsättning i antal per den 31 december 2015–2017,* visar hur personalomsättningen varit fördelad mellan de olika avdelningarna under perioden 2015–2017.

Tabell 25 Personalomsättning i antal per den 31 december 2015–2017

	2017	2016	2015
Avdelningen för årlig revision	16	17	20
Avdelningen för effektivitetsrevision	20	25	18
Internationella avdelningen	1	5	3
Stödverksamheten/Ledningen	12	10	9
Hela myndigheten	**49**	**57**	**50**

[24] Exklusive riksrevisorer
[25] Jämförelsesiffrorna för 2016 och 2015 har räknats om och innehåller även visstidsanställda.
[26] Antal entledigade under 2016 har korrigerats jmf årsredovisningen 2016

Inom den årliga revisionen rekryteras många nyutexaminerade ekonomer varav många väljer att söka sig vidare till andra tjänster inom några år. Det är normalt inom branschen, men det resulterar i relativt hög personalomsättning. Riksrevisionen har de senaste åren verkat för att minska personalomsättningen inom den årliga revisionen. Riksrevisionens bedömning är att det arbetet har lett till en positiv utveckling då personalomsättningen minskat trots stor efterfrågan på finansiella revisorer på arbetsmarknaden.

Inom effektivitetsrevisionen var personalomsättningen fortsatt hög, vilket påverkar verksamheten negativt. Effektivitetsrevision innefattar viktiga moment som är unika för Riksrevisionen och granskningarna pågår ofta uppemot ett år. När bemanningen i en granskning byts ut krävs ofta omfattande omtag innan nya medarbetare har satt sig in i Riksrevisionens arbetssätt och i den specifika granskningen. Därmed bidrar hög personalomsättning till förseningar och ibland till att granskningar läggs ned.

Kompetensförsörjning

Under året var rekrytering en central del i Riksrevisionens arbete med kompetensförsörjning. Rekryteringsbehovet är dock fortfarande stort. Som stöd för rekryteringsprocessen omarbetade och förtydligade Riksrevisionen myndighetens styrdokument för rekrytering.

I huvudsak kan Riksrevisionen rekrytera den kompetens som verksamheten behöver. Det är dock en utmaning att attrahera erfarna revisorer till den årliga revisionen i allmänhet och till verksamhetsorterna Uppsala och Jönköping i synnerhet. Inom några sakområden har det varit mycket svårt att rekrytera erfarna medarbetare till effektivitetsrevisionen. Riksrevisionen tog under året emot praktikanter från universitet och högskolor för att dels synliggöra Riksrevisionen som en attraktiv arbetsgivare, dels möjliggöra för studenter att få en arbetslivsförankring under sin studietid.

Under året påbörjades arbetet med att ta fram en ny kompetensförsörjningsstrategi. Det syftar till att klargöra myndighetens kompetensbehov och formerna för kompetensförsörjning med utgångspunkt i planerad utveckling och inriktning av verksamheten.

Utbildning

Under året gavs 16 kurser inom det femåriga utbildningsprogram som Riksrevisionen anordnar inom årlig revision. Syftet är att säkerställa att revisorerna har tillräckliga teoretiska kunskaper för att utföra och tillämpa revision inom statlig verksamhet. Revisorprovet genomfördes i samarbete med Revisorsinspektionen. Under 2017 godkändes en av fyra revisorer som genomförde provet, 2016 godkändes sex av nio revisorer och under 2015 godkändes tre av sex revisorer som genomförde provet.

Inom ramen för effektivitetsrevisionen gavs sju kurser inom metodkunskap under 2017. Därutöver hölls kurser i internationella standarder. Kursen är obligatorisk för alla medarbetare vid effektivitetsrevisionen.

Chefs- och ledarskapsutveckling

Under 2017 fortsatte Riksrevisionen sin kompetensutveckling för myndighetens chefer. Modellen Utvecklande ledarskap, som Riksrevisionen har satsat på sedan 2016, fortsatte under 2017 för att alla chefer ska genomgå samma ledarskapsutbildning. Vidare genomfördes utbildningen Utveckling, grupp, ledare (UGL) för blivande ledare, projektledare och ansvariga revisorer vid flera tillfällen under verksamhetsåret.

Arbetsmiljö och hälsa

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under 2017 låg på samma nivå som tidigare år, det vill säga på en stabil och inte särskilt hög nivå.

I åldersgruppen 29 år och yngre sjönk sjuktalen något för männen. I åldersgruppen 30–49 år sjönk sjukfrånvaron, framför allt gällde det kvinnor som återkom i tjänst efter tidigare sjukfrånvaro. I gruppen över 50 år ökade kvinnornas procentuella sjukfrånvaro på grund av några nya långtidssjukskrivningar. En nedgång av sjukfrånvaron skedde för männen över 50 år, där några tidigare långtidssjukskrivna har återgått i tjänst.

Tabell 26 Sjukfrånvaro i procent av total ordinarie arbetstid 2015–2017

	2017	2016	2015
Sjukfrånvaro totalt	**2,8**	**2,8**	**2,9**
varav:			
Kvinnor	3,6	3,4	3,9
Män	1,6	1,8	1,5
Anställda 29 år och yngre	**1,7**	**1,6**	**1,4**
varav:			
Kvinnor	2,0	1,9	1,4
Män	1,4	1,2	1,4
Anställda 30–49 år	**2,5**	**2,9**	**3,2**
varav:			
Kvinnor	3,3	3,7	4,5
Män	1,4	1,7	1,1
Anställda 50 år och äldre	**3,7**	**3,0**	**2,8**
varav:			
Kvinnor	5,0	3,6	3,6
Män	2,0	2,2	2,1
Av total sjukfrånvaro avser:			
Andelen långtidssjuka (60 dagar eller mer)	37,2	45,9	51,8
varav:			
Kvinnor	43,8	49,6	59,7
Män	16,6	36,0	24,0
Andelen långtidssjuka av total ordinarie arbetstid	1,0	1,3	1,5

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Värdegrund

Riksrevisionen startade under hösten 2017 ett värdegrundsarbete som syftar till att förtydliga statstjänstemannarollen, den statliga värdegrunden och myndighetens värdeord.

Medarbetarenkät

Under våren 2017 gjordes en medarbetarundersökning som ett komplement till den organisatoriska och sociala skyddsronden som genomfördes under hösten 2016. Nöjd-medarbetar-index (NMI) blev 53, vilket är ett resultat som ligger under gränsen för nöjd som går vid 55. Generella utvecklingsområden var ledning och styrning, arbetsbelastning samt kommunikation.

Resultatet har tagits om hand inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Finansiell redovisning

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad i anslagsdirektiv	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Utnyttjad	7 956	7 048	8 160	6 026	3 204
Kontokredit Riksgäldskontoret					
Beviljad i anslagsdirektiv	37 400	36 966	35 445	35 073	34 228
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	45	43	18	209	286
Räntekostnader	–	–	–	–	–
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt anslagsdirektiv*	200	100	100	150	200
Avgiftsintäkter**	412	423	297	329	427
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Beräknat belopp enligt anslagsdirektiv***	150 000	154 834	140 500	121 800	123 400
Avgiftsintäkter	152 946	153 471	156 446	139 247	131 742
Anslagskredit					
Beviljad					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	9 726	9 590	9 433	9 322	15 114
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	1 500	1 500	1 200	1 200	1 200
Utnyttjad					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	–	–	–	–	–
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	1 424	–	842	–	–
Anslagssparande					
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	3 553	9 398	14 635	18 595	16 003
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	–	3 368	–	921	528
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	–	20 000	25 000	20 000	22 000

(tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Utestående åtaganden	–	0	21 280	5 594	17 325
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st.)	274	281	284	269	281
Medelantalet anställda (st.)	311	309	309	298	310
Driftskostnad per årsarbetskraft	1 345	1 268	1 219	1 226	1 106
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	935	1 118	–3 072	37	–11
Balanserad kapitalförändring	–1 393	–2 511	561	524	535

* Avser beräknade avgiftsintäkter för uppdragsverksamhet.
** Avgiftsintäkterna för uppdragsverksamheten 2017 uppgick till 256 000 kr.
*** Avser beräknade avgiftsintäkter för offentligrättslig verksamhet (årlig revision).

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		373 020	360 526
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	412	423
Finansiella intäkter	2	147	106
Summa		**373 579**	**361 055**
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	–281 902	–272 173
Kostnader för lokaler		–26 566	–27 156
Övriga driftskostnader	4	–60 359	–57 468
Finansiella kostnader	5	–270	–310
Avskrivningar och nedskrivningar		–3 547	–2 830
Summa		**–372 644**	**–359 937**
Verksamhetsutfall		**935**	**1 118**
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	6	152 946	153 471
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		–152 946	–153 471
Saldo		**0**	**0**
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		8 450	4 960
Lämnade bidrag	7	–8 450	–4 960
Saldo		**0**	**0**
Årets kapitalförändring	**8**	**935**	**1 118**

Balansräkning

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	**9**	0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggnings-tillgångar	**10**	2 364	3 012
Summa		**2 364**	**3 012**
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	**11**	141	208
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	**12**	6 628	6 279
Summa		**6 769**	**6 487**
Kortfristiga fordringar			
Kortfristiga fordringar hos andra myndigheter		25 268	21 785
Övriga kortfristiga fordringar	**13**	47	27
Summa		**25 315**	**21 812**
Periodavgränsningsposter	**14**		
Förutbetalda kostnader		9 581	8 880
Övriga upplupna intäkter		12 611	15 329
Summa		**22 192**	**24 209**
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	**15**	–34 856	–43 228
Summa		**–34 856**	**–43 228**
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		36 130	45 182
Kassa och bank		147	79
Summa		**36 277**	**45 261**
SUMMA TILLGÅNGAR		**58 061**	**57 553**

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	**16**		
Statskapital		35	35
Balanserad kapitalförändring		–1 393	–2 511
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	**8**	935	1 118
Summa		**–423**	**–1 358**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	**17**	2 295	3 415
Övriga avsättningar	**18**	912	1 000
Summa		**3 207**	**4 415**
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	**19**	7 956	7 048
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		8 706	8 056
Leverantörsskulder		13 403	12 730
Övriga kortfristiga skulder	**20**	5 366	5 177
Summa		**35 431**	**33 011**
Periodavgränsningsposter	**21**		
Upplupna kostnader		19 846	21 485
Summa		**19 846**	**21 485**
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		**58 061**	**57 553**
Ansvarsförbindelser		**Inga**	**Inga**

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Ingående överförings-belopp	Årets tilldel-ning enligt anslagsdi-rektiv	Indrag-ning	Totalt disponi-belt belopp	Utgifter	Utgående över-förings-belopp
Utgiftsområde 2 anslag 1:15 Riksrevisionen, ramanslag	9 398	324 200		– 333 599	–330 046	3 553
Utgiftsområde 7 anslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete, ramanslag	3 368	50 000	–3 368	50 000	–51 424	–1 424
Summa	**12 766**	**374 200**	**–3 368**	**383 599**	**–381 470**	**2 129**

Anslagskrediten för anslaget 1:15 uppgår till 9 726 000 kronor och för anslaget 1:5 till 1 500 000 kronor.

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2558 Avgifter för årlig revision	150 000	152 946
Summa	**150 000**	**152 946**

Tilläggsupplysningar och noter

Tillämpade redovisningsprinciper

Riksrevisionens redovisning följer god redovisningssed och lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter, förkortad BEA-lagen. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Undantag från kostnadsmässig anslagsredovisning

Från och med 2015 tillämpas utgiftsmässig anslagsavräkning för avsättning för tidigare riksrevisorers chefspension i enlighet med finansutskottets betänkande 2013/14:FiU35. Vid avräkning mot anslaget på utgiftsmässig grund uppstår en periodiseringseffekt som påverkar årets kapitalförändring.

Avgiftsbelagd verksamhet

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen ta ut en avgift för den årliga revisionen. Avgiften ska bestämmas efter den tid som behövs för att fullgöra uppdraget och utifrån en tidtaxa som följer av lönenivån för dem som granskar. Ersättning för direkta kostnader för konsulter, resor och liknande vidarefaktureras separat. Kostnader för inrikes resor hanteras som en indirekt kostnad för revisionsobjektet trots att det är en direkt kostnad för Riksrevisionen. Anledningen är att ett enskilt revisionsobjekt inte ska påverkas av personalsammansättningen inom den årliga revisionens team, det vill säga revisionsobjektet ska inte belastas med resekostnader på grund av att teamet består av personal från olika kontor i landet.

Nettokostnader i resultatredovisningen

Riksrevisionen har valt att redovisa nettokostnader i tabellerna om inget annat anges. Nettokostnad är verksamhetens kostnader minus intäkter. Intäkter från anslag och intäkter från den årliga revisionen som redovisas mot inkomsttitel ingår däremot inte i verksamhetens nettokostnader.

Utbetalningar av bidrag som finansieras med anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd redovisas som transferering i resultaträkningen. Transfereringen särredovisas i tabell 19 när det gäller kostnader för det internationella utvecklingssamarbetet.

Myndighetens gemensamma kostnader

Riksrevisionens gemensamma kostnader fördelas i redovisningen i sin helhet mellan de fyra verksamhetsgrenarna. Riksrevisionen har två typer av gemensamma kostnader, myndighetsgemensamma och verksamhetsgemensamma kostnader.

Myndighetsgemensamma kostnader avser myndighetsövergripande kostnader, såsom kostnader för myndighetens ledning och lokaler, eller kostnader för flera verksamhetsgrenar. De administrativa kostnader som uppkommer inom myndigheten är myndighetsgemensamma kostnader och dessa fördelas mellan de fyra verksamhetsgrenarna. Om en myndighetsgemensam kostnad går att hänföra till en specifik verksamhetsgren belastar den endast den verksamhetsgrenen.

Verksamhetsgemensamma kostnader är kostnader som uppkommer för att stödja en specifik verksamhetsgren.

Fördelningen av kostnader mellan verksamhetsgrenarna beräknas utifrån redovisad tid för de respektive verksamhetsgren. Hänsyn tas också till kostnadens nytta för den enskilda verksamhetsgrenen. Slutlig fördelning av kostnaderna beräknas i samband med årsbokslutet.

För att få en enkel och tydlig fördelning av de gemensamma kostnaderna klassificeras alla kostnader som ska fördelas mellan verksamhetsgrenarna med hjälp av fördelningsnycklar. Fördelningsnycklarna utformas för en eller flera verksamhetsgrenar utifrån verksamhetsinnehållet. På det sättet möjliggör modellen en spårbarhet på verifikationsnivå och modellen är transparent med avseende på vilka kostnader som belastar de olika verksamhetsgrenarna och anslagen.

Fördelningsnycklar för myndighetsgemensamma kostnader:

- Kostnader som belastar samtliga verksamhetsgrenar (avser. båda anslagen)
- Kostnader som fördelas mellan alla verksamhetsgrenar, exkl. avgiftsfinansierade slutprestationer (avser båda anslagen)
- Kostnader som fördelas mellan alla verksamhetsgrenar, exkl. internationellt utvecklingssamarbete och avgiftsfinansierade slutprestationer (avser förvaltningsanslaget)
- Kostnader som fördelas mellan alla verksamhetsgrenar exkl. internationellt utvecklingssamarbete och avgiftsbelagd verksamhet (avser förvaltningsanslaget)

Fördelningen av myndighetsgemensamma kostnader sker månadsvis för att löpande ge en korrekt fördelning mellan anslagen.

Tabell Fördelning av myndighetens gemensamma kostnader (tkr)

Verksamhetsgren/uppdrag	ÅR	EFF	IU	NR	RiR totalt
Verksamhetens egna kostnader	93 121	85 539	32 348	10 105	221 113
Verksamhetens del av gemensamma kostnader	73 063	62 487	10 627	4 795	150 972
Summa per verksamhet (kostnader och bidrag)	**166 184**	**148 026**	**42 975**	**14 900**	**372 085**
% av myndighetens nettokostnader	45%	40%	12%	4%	-
% av myndighetens gemensamma kostnader	48%	41%	7%	3%	-

Exempel på gemensamma kostnader som inte belastar det internationella utvecklingssamarbetet eller den avgiftsfinansierade verksamheten är myndighetsgemensamma utvecklingsprojekt och kostnader som uppstår med anledning av Riksrevisionens roll som statlig arbetsgivare. Det kan till exempel röra pensionskostnader för tidigare riksrevisorer, samverkan med personalorganisationer och avsättningar med anledning av trygghetsavtalet m.m.

Av de gemensamma kostnaderna 2017 har 10,6 miljoner kronor belastat anslaget 1:5 Internationellt utvecklingssamarbete, vilket är 4,4 miljoner mindre än föregående år. För 2017 uppgår det internationella utvecklingssamarbetets andel av de gemensamma kostnaderna till 21 procent av biståndsanslagets omfattning och 7 procent av myndighetens gemensamma kostnader. Minskningen av belastningen är en effekt av den nya fördelningsmodellen.

Ny verksamhetsgren

Till årsredovisningen 2017 har verksamhetsgrenen Nationellt revisionsorgan tillkommit. Det har inneburit att kostnader har flyttats dit från övriga verksamhetsgrenar, och jämförelsetalen för tidigare år har räknats om.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst 20 000 kronor redovisas som anläggningstillgångar. Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras om anskaffningsvärdet för ny-, till- och ombyggnader uppgår till minst 100 000 kronor. Balanserade utgifter för utveckling aktiveras om anskaffningsvärdet uppgår till minst 300 000 kronor. I anläggningstillgångarna ingår ett konstverk som Riksrevisionen fick från Statens konstråd 2008.

Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda ekonomiska livslängd.

Tillämpade avskrivningstider:

- balanserade utgifter för utveckling 3–5 år
- rättigheter och andra immateriella tillgångar 3–5 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet 3–6 år
- maskiner, inventarier, installationer m.m. 3–7 år

Fordringar och skulder

Fordringarna har tagits upp till de belopp med vilka de beräknas inflyta. Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Fordringar och skulder i utländsk valuta har tagits upp till balansdagens kurs.

Brytdag

Av 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring framgår att alla myndigheter ska tillämpa en så kallad brytdag när den löpande bokföringen för perioden ska avslutas. Brytdagen infaller den 5 januari. Efter brytdagen tillförs räkenskaperna främst bokslutstransaktioner som bland annat innefattar periodavgränsningsposter. Som periodavgränsningspost bokförs förutbetalda kostnader, upplupna intäkter, upplupna kostnader och förutbetalda intäkter vars belopp överstiger 50 000 kronor.

Avsättningar

Riksrevisionen har gjort avsättningar för avtalade pensioner till personal som har beviljats delpension och chefspension. Avsättningar har även gjorts för lokala omställningsmedel och trygghetsmedel enligt lokalt tecknade avtal mellan Riksrevisionen och personalorganisationerna.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

Not 1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2017	2016
	Intäkter av uppdragsverksamhet	256	197
	Intäkter enligt 6 kap. 2 § BEA-lagen	84	218
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	73	8
	Summa	***412***	***423***

Kostnaderna som är hänförliga till uppdragsverksamheten redovisas i resultatredovisningens tabell: Resultat för avgiftsfinansierad verksamhet 2015–2017.

Not 2	Finansiella intäkter	2017	2016
	Ränteintäkter avseende räntekontot i Riksgäldskontoret	45	43
	Kursvinster	83	59
	Övriga finansiella intäkter	19	4
	Summa	***147***	***106***

Not 3	Kostnader för personal	2017	2016
	Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	173 883	165 566
	Arvode till råd och ej anställd personal exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	2 606	2 830
	Summa lönekostnader	***176 489***	***168 396***
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier, andra avgifter enligt lag och avtal samt övriga personalkostnader	105 413	103 777
	Summa	***281 902***	***272 173***

Not 4	Övriga driftskostnader	2017	2016
	Summa	***60 359***	***57 468***

Ökningen 2017 beror bland annat på ökade behov av konsultstöd inom internationellt utvecklingssamarbete samt behov av att täcka upp för vakanser i verksamheten.

Not 5	Finansiella kostnader	2017	2016
	Räntekostnader avseende lån i Riksgäldskontoret	212	244
	Räntekostnader	4	9
	Kursförluster	33	34
	Övriga finansiella kostnader	21	23
	Summa	***270***	***310***

Not 6	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2017	2016
	Offentligrättslig verksamhet		
	Inkomsttitel 2558. Intäkter av avgifter för årlig revision enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.	152 946	153 471
	Summa intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	***152 946***	***153 471***
	Kostnader för avgifter som redovisas mot inkomsttitel 2558	***154 840***	***149 752***

Not 7	Lämnade bidrag	2017	2016
	Lämnade bidrag till projekt inom det internationella utvecklingssamarbetet		
	AFROSAI-E	7 176	4 159
	Bosnien	0	483
	Moldavien	0	43
	Kosovo	108	78
	Regionalt västra Balkan	626	197
	Zimbabwe	540	0
	Summa	***8 450***	***4 960***

Ökningen under 2017 avser främst den regionala organisationen AFROSAI-E och beror på att organisationen i högre grad använt experter från regionen i sin verksamhet, snarare än Riksrevisionens egna resurser.

Not 8	Årets kapitalförändring	2017	2016
	Avgiftsfinansierad verksamhet		
	– internationella uppdrag	69	79
	Anslagsfinansierad verksamhet		
	– periodiseringsdifferens	866	1 039
	Summa	***935***	***1 118***

Kapitalförändringen visar dels ett överskott i den internationella uppdragsverksamheten, dels en periodiseringsdifferens mellan de kostnader som Riksrevisionen redovisar och de utgifter som avräknats statsbudgeten. Periodiseringsdifferensen avser årets förändring av avsättning till tidigare riksrevisorers chefspensioner som redovisas utgiftsmässigt från och med 2015 enligt Riksdagsskrivelse 2013/14:299.

Balansräkning

Not 9	Balanserade utgifter för utveckling	2017	2016
	Ingående anskaffningsvärde	*17 444*	*17 444*
	Utgående anskaffningsvärde	*17 444*	*17 444*
	Ingående ackumulerade avskrivningar	*–17 444*	*–17 444*
	Utgående ackumulerade avskrivningar	*–17 444*	*–17 444*
	Bokfört värde	***0***	***0***

Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2017	2016
	Ingående anskaffningsvärde	*7 041*	*6 309*
	Årets anskaffningar	354	732
	Utgående anskaffningsvärde	*7 395*	*7 041*
	Ingående ackumulerade avskrivningar	*–4 029*	*–3 142*
	Årets avskrivningar	–1 002	–887
	Utgående ackumulerade avskrivningar	*–5 031*	*–4 029*
	Bokfört värde	***2 364***	***3 012***

Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2017	2016
	Ingående anskaffningsvärde	*16 335*	*16 607*
	Årets anskaffningar	0	0
	Årets utrangeringar	0	–272
	Utgående anskaffningsvärde	*16 335*	*16 335*
	Ingående ackumulerade avskrivningar	*–16 127*	*–16 333*
	Årets avskrivningar	–67	–66
	Årets utrangeringar	0	272
	Utgående ackumulerade avskrivningar	*–16 194*	*–16 127*
	Bokfört värde	***141***	***208***

Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2017	2016
	Ingående anskaffningsvärde	*30 408*	*27 814*
	Årets anskaffning	2 846	3 447
	Årets utrangeringar	–2 218	–853
	Utgående anskaffningsvärde	*31 036*	*30 408*
	Ingående ackumulerade avskrivningar	*–24 129*	*–23 105*
	Årets avskrivningar	–2 479	–1 877
	Årets utrangeringar	2 200	853
	Utgående ackumulerade avskrivningar	*–24 408*	*–24 129*
	Bokfört värde	***6 628***	***6 279***

Not 13	Övriga kortfristiga fordringar	2017	2016
	Kundfordringar för revision av andra organisationer	0	5
	Övriga kortfristiga fordringar	47	22
	Summa	***47***	***27***

Not 14	Periodavgränsningsposter	2017	2016
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	6 171	6 140
	Övriga förutbetalda kostnader	3 410	2 740
	Summa förutbetalda kostnader	***9 581***	***8 880***
	Övriga upplupna intäkter		
	Upplupna intäkter årlig revision	12 611	15 186
	Övriga upplupna intäkter	0	143
	Summa övriga upplupna intäkter	***12 611***	***15 329***
	Summa periodavgränsningsposter	***22 192***	***24 209***

Not 15	Avräkning med statsverket	2017	2016
	Uppbörd		
	Ingående balans	*–30 462*	*–32 437*
	Redovisat mot inkomsttitel	–152 946	–153 471
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	150 681	155 446
	Skulder avseende uppbörd	*–32 727*	*–30 462*
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	*–12 766*	*–13 793*
	Redovisat mot anslag	381 469	365 486
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	–374 200	–369 661
	Återbetalning av anslagsmedel	3 368	5 202
	Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	*–2 129*	*–12 766*

Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	*0*	*0*
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	151 739	156 494
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	–1 058	–1 047
Betalningar hänförbara till anslag och inkomsttitlar	–150 681	–155 447
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	*0*	*0*
Summa avräkning med statsverket	***–34 856***	***–43 228***

Not 16 Förändring av myndighetskapital

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2016	***35***	***603***	***–3 114***	***1 118***	***–1 358***
Ingående balans 2017	***35***	***603***	***–3 114***	***1 118***	***–1 358***
Föregående års kapitalförändring	0	79	1039	–1 118	0
Årets kapitalförändring	0	0	0	935	935
Summa årets kapitalförändring	**0**	**0**	**0**	**935**	**935**
Utgående balans 2017	***35***	***682***	***–2 075***	***935***	***–423***

Statskapital avser konst som under 2008 överfördes från Statens konstråd.

Not 17	**Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser**	**2017**	**2016**
	Ingående avsättning	*3 415*	*3 651*
	Årets pensionskostnad	435	919
	Årets pensionsutbetalningar	–1 555	–1 155
	Summa utgående avsättning	***2 295***	***3 415***

I 2017 års utgående avsättning för pensioner ingår pensionskostnader för tidigare riksrevisorers chefspension med 1 211 000 (2 077 000). Avsättningen redovisas utgiftsmässigt, det vill säga avräknas mot anslag vid utbetalning. Avsättning har gjorts enligt god redovisningssed utifrån kända framtida utbetalningar per den 31 december 2017 för hela perioden tills riksrevisorerna uppnår ålderspensionsåldern 65 år. Riksrevisionens avsättning för tidigare riksrevisorers chefspension kan högst uppgå till 5 637 000 (7 128 000) om den nuvarande anställningen hos annan arbetsgivare upphör. Avsättningen omprövas vid ändrade förhållanden och i samband med årsbokslut. 1 547 000 av årets pensioner bedöms regleras nästa år, varav 923 000 som avser tidigare riksrevisorers chefspension kommer att belasta anslaget.

Not 18	Övriga avsättningar	2017	2016
	Avsättning till trygghetsmedel		
	Ingående avsättning	*847*	*989*
	Årets avsättning	530	505
	Årets utnyttjade medel	–465	–647
	Summa utgående avsättning till trygghetsmedel	***912***	***847***
	Övriga avsättningar		
	Ingående avsättning	*153*	*1 103*
	Årets avsättning	0	0
	Årets utnyttjade medel	–153	–950
	Summa utgående övriga avsättningar	***0***	***153***
	Summa	***912***	***1 000***

Not 19	Lån i Riksgäldskontoret	2017	2016
	Ingående skuld	*7 048*	*8 160*
	Årets nya lån	4 441	1 601
	Årets amorteringar	–3 533	–2 713
	Utgående skuld	***7 956***	***7 048***
	Beviljad låneram	15 000	15 000

Not 20	Övriga kortfristiga skulder	2017	2016
	Personalens källskatt	5 305	5 079
	Övriga kortfristiga skulder	61	98
	Summa	***5 366***	***5 177***

Not 21	Periodavgränsningsposter	2017	2016
	Upplupna kostnader		
	Semester- och löneskuld inklusive avgifter	18 871	19 626
	Övriga upplupna kostnader	975	1 859
	Summa	***19 846***	***21 485***

Uppgifter om ledande befattningshavare

Riksrevisionen ska uppge vilka uppdrag dessa personer haft som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter och uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag (utredningsuppdrag i myndighetsform ingår inte i sammanställningen). Myndigheten ska även redovisa de skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som har betalats ut till dessa personer under räkenskapsåret samt de framtida åtaganden som har avtalats för var och en.

Uppgifter om andra uppdrag för ledande befattningshavare

RIKSREVISORER	
Stefan Lundgren	–
Helena Lindberg	–
Ingvar Mattson	–
Margareta Åberg[27]	Styrelsesuppleant i Boutique Look AB

Uppgifter om andra uppdrag för ledamöter i Riksrevisionens parlamentariska råd

UPPGIFTER FÖR ORDINARIE LEDAMÖTER FÖR 2017	
Agneta Börjesson	Ledamot i riksbanksfullmäktige
Jörgen Hellman	Ordförande i AB Vänersborgsbostäder
Per-Ingvar Johnsson	Styrelsesuppleant i Nymö Norregård Sixten Johnsson & Co AB
David Lång	–
Aron Modig	–
Christer Nylander	Ordförande i Liberal Information AB
Göran Pettersson	Styrelseledamot i Hallstavik Invest AB
Mia Sydow Mölleby	–

[27] Riksrevisor tom 2017-03-14

Ersättningar och förmåner som har betalats ut under 2017
(kronor)

RIKSREVISORER	
Stefan Lundgren	1 398 850
Helena Lindberg	1 216 451
Ingvar Mattson	1 310 387
Margareta Åberg	641 150
LEDAMÖTER I DET PARLAMENTARISKA RÅDET	
Agneta Börjesson	17 126
Jörgen Hellman, ordförande	78 630
Per-Ingvar Johnsson	17 126
David Lång	16 426
Aron Modig	16 076
Christer Nylander	16 426
Göran Pettersson, vice ordförande	59 410
Mia Sydow Mölleby	16 776

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2018